

Asumispalvelusäätiö ASPA

Kai-Markus Guttorm.

Kaitsun koti on Tenojoen rannalla Utsjoen kunnassa. Vielä lähempänä rantaa on hänen äitinsä lapsuudenkoti. Utsjoki on Suomen ainoa saamelaisennemmistöinen kunta. Kaitsun vanhemmat ovat saamelaisia.

Olemme kulkeneet virran ja jäiden valliksi kasaamien kivien päällä. Kokeilimme rantalammikoiden jäiden vahvuutta viime syksynä. Näillä kohdilla jääpato on viimeksi aiheuttanut ylävirtaan tulvan, joka kasteli taloja.

Kaitsun peruskoulu päättyi 2004. Jatko-opiskelut eivät häntä kiinnostaneet tarpeeksi, kun peruskoulukin oli tuntunut vaikealta. Oppivelvollisuuden päättymisen jälkeen hän vietti aikaansa lähinnä kotona. Uusi virkistävä vaihe elämään tuli, kun Kaitsu lopulta seurasi nuorempaa veljeään Sodankylä-instituuttiin syksyllä 2007. Veli Miika aloitti siellä kuntouttavalla ja valmentavalla linjalla vain hieman aikaisemmin.

Olin oppinut tuntemaan Kaitsun hiljaisena ja rauhallisena. Hänen oli vaikeaa vastata itseään koskeviin kysymyksiin. Opiskelu Sodankylä-instituutissa on tukenut voimakkaasti Kaitsun itsenäistymistä; kodin ja koulun välimatka on yli 300 km. Maanantaiaamuisin on pitänyt laittautua Nuorgamin tien varteen ennen puolta kuutta ehtiäkseen kouluun aamupäivällä.

Kaamosaamuina vain lumi on tuonut valoisuutta maisemaan ja varhaiseen lähtöön. Instituutissa on asuntola, jossa on yövalvonta tuomassa turvaa.

Elämässä mukana –projekti on kunnan avopalvelun ohjaajan kanssa pitänyt yhteyttä Kaitsuun kahden vuoden aikana. Tänä aikana on tapahtunut selvä muutos; Kaitsu saattoi tulla oma-aloitteisesti kertomaan kulumisiään, ja hänen kanssaan oli muutenkin uudenlaista keskustella. Jos asia meinasi jäädä kesken, hän sai huomautteisella kysymyksellä kuulijan jäämään vielä hetkeksi kuuntelemaan. Sodankylässä Kaitsu oli alkanut käymään itsenäisesti kaupassa, vaikka sinne oli matkaa. Tätä tapaa hän on jatkanut myös kotona. Hän aloitti talvella 2008-2009 autokoulun osana muuta opiskeluaan. Kesän aluksi hän läpäisi ajokokeen, vaikka ei ihan en-

simmäisellä kerralla.

Keväällä Kaitsu soitti minulle omalla puhelimellaan: ”Mites olis ne kesätyöt”. Hän halusi tehdä työtä. Siihen työhön tartuttiin, mitä oli jo lukuvuoden aikana suunniteltu harjoitteluksi. Kaitsu aloitti tämän vuoden kesäkuussa kirkonkylän postien lajittelun Tmi Epelissä, yrityksessä joka lajittelee postin alihankintana. Hän työskentelee kaksi tuntia päivässä viitenä päivänä viikossa, kahden kuukauden ajan. Hän hoiti työhönmenon itsenäisesti ja oli työpaikalla tunnollisesti ajallaan. Matka taittui ajamalla perheen toista autoa.

Postin lajittelu oli normaalia avotyötä, eikä voi samalla toimenkuvalla jatkua tuettuna työnä. Kesän kokemuksen jälkeen Kaitsulla kuitenkin olisi nyt kovasti työhaluja.

Eallimis mielde -projektivastaava Janne Nikkinen.

